

Supplerende bemærkninger til beslutningsforslag B 40. Forslag til folketingsbeslutning om at pensionen skal stige, når lønningerne stiger (borgerforslag).

Eksisterende regelsæt.

Pensionerne fastsættes for kalenderåret (det kommende finansår) efter lov om social pension §49 stk. 1-6, §49 a, b og c. Dertil kommer en række særskilte henvisninger til lovbestemmelser om førtidspension, seniorpension, tidlig pension m.m.

Pensionerne reguleres via satser og regulering af en række fradragsbeløb i den indtægtsregulering, som indgår ved beregningen af den enkeltes pension. Det udmøntes ved en opgørelse til den enkelte pensionist, som typisk finder sted omkring d. 1. december i året forud for kalenderåret.

Reguleringen foretages med henvisning til lov om en satsreguleringsprocent udgør 2,0 (i en række satser og fradragsbeløb dog 1,7 pct) tillagt tilpasningsprocenten. Tilpasningsprocenten beregnes ved at sammenveje udviklingen i bruttoårslønningerne for arbejdere og funktionærer i lønåret 2 år før det pågældende kalenderår.

For kalenderåret 2023 er tilpasningsprocenten 1,0 for en række satser, hvorved reguleringen i alt bliver på 3,0. Dog reguleres satserne for bl.a. førtidspension, seniorpension og tidlig pension og fradragsbeløb knyttet hertil med 2,7 pct.

For kalenderåret 2023 mindre reguleres grundbeløb samt satser for førtidspension, seniorpension og Tidlig Pension og hertil knyttede fradragsbeløb med 0,75 pct som følge af skatteaftale fra 2012. Mindre reguleringen har fundet sted løbende over årene 2016 til og med 2023. Reguleringen er derved samlet nedsat med 5,5 pct.

Det bemærkes, at mindre reguleringen af grundbeløbet bliver kompenseret med et særligt tillæg, hvorved pensionister, der modtager både grundbeløb og pensionstillæg, får reguleret den samlede pension med 3,0 for kalenderåret 2023. Mindre reguleringen ophører med udgangen af 2023.

Baggrund

I perioden før 1991 blev reguleringen af pensioner mv. besluttet særskilt år for år.

Fra 1992 blev reguleringen fastsat ved lov om en satsreguleringsprocent med satsreguleringsprocent, som svarede til udviklingen i lønningerne 2 år forud for kalenderåret. Der sker ved, at finansministeren i august måned forud for det efterfølgende finansår ved bekendtgørelse om satsreguleringsprocent og tilpasningsprocent. Finansministeren beslutter grundlaget for beregning af en tilpasningsprocent.

Med virkning fra 2003 blev det besluttet, at reguleringen skulle ske ved en satstilpasningsprocent, der er op til 0,3 procent lavere. Beløbet blev overført til den såkaldte satspulje, som skulle bruges på de socialt udsatte.

I 2018 blev det med virkning fra 2020 besluttet, at pensionerne for så vidt angår grundbeløb, pensionstillæg og ydelser som følge af den personlige til-lægsprocent ikke længere skulle mindre reguleres med de op til 0,3 pct. In-tentionen var, at pensionerne skulle følges med lønudviklingen, dog med 2 års tilbagevirkende kraft. Dvs. at pensionerne for 2023 reguleres med udvik-lingen i lønningerne for 2021.

Overvejelser og argumenter for ændring af regulerings-syste-met for pensioner.

Med udgangspunkt i beslutningen fra 2018, hvor det blev besluttet, at de grundlæggende pensions-satser: grundbeløb og pensionstillæg ikke længere skulle mindre reguleres efter den særskilte satstilpasningsprocent og i stedet reguleres med 2,0 plus den fulde tilpasningsprocent, *så har et bredt flertal i folketinget principielt besluttet, at pensionerne skulle reguleres efter den stedfundne lønudvikling 2 år før det kalenderår*, hvor pensions-satser og fra-dragsbeløb skal fastlægges. Der er dog fortsat en række satser og fra-dragsbe-løb som reguleres efter satstilpasningsprocenten, altså mindreregulering på op til 0,3 pct.

I perioder, hvor løndannelsen udvikler sig rimeligt stabilt på 2-3 pct, så ud-gør forsinkelsen på 2 år ikke noget stort problem. Helt anderledes er

situationen i perioder med stigende lønninger bl.a. som følge af stigende priser. For 2023 vil pensionerne blive reguleret med 3,0, mens lønningerne forventes at stige med 4,6 procent efter økonomiministeriets seneste vurdering. De økonomiske vismænd og Nationalbanken skønner lønudviklingen på 5,2 pct. Derved vil pensionerne stige med op til 2,2 pct mindre end lønningerne.

Det mærkes især tydeligt i en periode med høje prisstigninger. I 2022 forventes samlet en nedgang i købekraften for pensionister på 5,7 pct. Og tilsvarende så forringes købekraften med yderligere 2 – 3 pct i 2023.

For pensionister, der får ældrecheck, er der delvis sket en kompensation gennem 2 gange skattefrit beløb på 5.000 kr. Men de øvrige pensionister sakker bagud i forhold til lønudviklingen. Det gælder for alle pensioner og fradragsbeløb.

Reguleringen bygger på et kaotisk system af aftaler og regler

Som det fremgår af ovenstående gennemgang af det gældende regelsæt, så er reguleringen af de enkelte pensionssatser og fradragsbeløb uhyre kompliceret. Det skyldes, at reguleringen er baseret på et kaotisk system af bestemmelser i forskellige lovgivninger, som er blevet mere og mere uforklarlige over tid.

1. Grundbeløbet reguleres ifølge lov om socialpension med 2,0 plus tilpasningsprocenten og derefter reduceres med 0,75 pct. som følge af en skatteaftale fra 2012. Det resulterer i en årsregulering i 2023 for grundbeløbet på 2,25 pct.
2. Pensionstillægget reguleres med 2,0 jf. lov om sociale pensioner plus tilpasningsprocenten på 1,0, samt et kompensationsbeløb for dem med fuld folkepension, hvilket resulterer i en samlet regulering på 3,65 pct. for pensionstillægget.
3. Samlet set bliver reguleringen af grundbeløbet og pensionstillægget 3,0 pct.
4. Fradragsbeløbene for den opgjorte indtægt reguleres også med 2,0 tillagt tilpasningsprocenten på 1,0.
5. Dog udfases en midlertidig forhøjelse af fradragsbeløbene fra 2020 frem mod 2030, hvilket betyder, at en stor del af pensionisterne vil opleve en mindre regulering frem mod 2033, hvis de har pensionsindtægter og andre indkomster.

6. Nogle ydelser følger satsreguleringsprocenten på 2,0, mens andre, såsom førtidspension, seniorpension og tidlig pension, kun reguleres med 1,7 pct.

Derfor er der grund til at få luget ud i bestemmelserne og bane vejen til et nyt system, hvor den årlige regulering følger den aktuelle udvikling i lønningerne og hvor den enkelte kan overskue og forstå reguleringen.

Folkepension og ATP har stor betydning for de fleste

Folkepensionen betyder ganske meget. ATP har for i marts 2023 gennemgået folkepensionens betydning. Den viser, at folkepensionen og ATP udgør 75 pct af pensionisternes indkomst i dag. Og det vil være den dominerende indkomstkilde frem mod 2050.

De øvrige indkomster kommer fra arbejdsmarkedspensioner og individuelle pensioner. Det skærper kravene til, at såvel de enkelte pensionselementer og reguleringen af disse er overskuelig for både nutidens og fremtidens pensionister.

Derfor bør de offentlige pensioner skilles ud fra lov om en satsreguleringsprocent. Da folketinget med virkning fra 2020 trak pensionerne ud af satspuljeregimet og lod tilpasningsprocenten sikre, at pensionerne følger lønudviklingen i lønåret 2 år før det kommende finansår, så er der ikke længere brug for denne reference til lov om en satsreguleringsprocent.

Udbetaling af sociale pensioner spiller en stor rolle samfundsøkonomisk. De grundlæggende pensioner og supplerende tillæg udgør ifølge finanslovsforslaget for 2023, *marts 2023* omkring 160 mia. kr. årligt. Pensionssystemet har en afgørende rolle i vores samlede pensionssystem og har til formål at sikre en grundlæggende tryghed for levevilkårene for pensionister.

Hvis et samfund beslutter, at pensioner og løn skal følges ad, så er det også styringsmæssigt vigtigt, at der er samtidighed i den regulering, der finder sted i pensionen. Når behovet stiger, så stiger udgiften til pension også. Samfundet har reelt udskudt et tilgodehavende til pensionisterne. Tilsvarende så bruttofiserede Danmark pensionerne for at sikre, at indkomsterne kunne vurderes i forhold til hinanden.

Forslag til et nyt reguleringssystem.

Som det fremgår af borgerforslaget, der ligger til grund for forslag til folketingsbeslutning, så skal den fremtidige regulering fra 1. januar 2024 ske på baggrund af aktuelle forventninger til lønudviklingen i finansåret 2024. Der sker derved en ajourføring af udviklingen til det år, hvor pensionerne skal udbetales.

Selve reguleringen sker ikke via en faktisk stedfunden lønudvikling men ved en prognose for lønudviklingen i det pågældende finansår. Det foretages rent administrativt ved, at et løn- og pensionsnævn giver en indstilling via en prognose for lønudviklingen på baggrund af retningslinjer.

Det er ikke noget nyt. I dag vurderes den kommende lønudvikling også af både økonomiministeriet, De økonomiske vismænd og Nationalbanken. Indstillingen om det kommende års lønudvikling og dermed regulering af pensionerne, sker hvert år inden forelæggelsen af forslag til finanslov. Der er også andre bevillinger på finansloven, der afhænger af forventninger til lønudvikling

Da der er tale om en prognose, så vil den i nogle tilfælde afvige fra den faktiske lønudvikling. Der kan så ske en efterfølgende regulering opad eller nedad, når der foreligger data herom.

Det vil efter forslagsstillernes opfattelse konkret indebære, at kurverne for udvikling af lønninger og pensioner kommer tættere på hinanden.

10. april 2023